

Lieksan kaupunki

LIEKSAN KAUPUNGIN HANKINTAOHJE

Pienhankinnat ja kansalliset hankinnat

Kaupunginhallitus, 18.3.2019 § 84

Sisällysluettelo

1	Hankintaohjeiden soveltaminen	4
2	Hankintojen suunnittelu	6
2.1	Hankintaperiaatteet	6
2.2	Hankinnan valmistelu	7
2.3	Hankintayhteistyö ja puitejärjestelyt	8
2.4	Hankinta leasingrahoituksella	8
2.5	Hankinnan jakaminen osiin	9
2.6	Saatavuus ja varastointi	9
2.7	Hankinnan arvon laskeminen	9
2.8	Paikallisuuden huomioiminen	9
2.9	Tietosuoja-asetuksen huomioiminen hankinnoissa	10
3	KANSALLISTEN HANKINTOJEN TARJOUSKILPAILU	11
3.1	Hankintamenettelyn valinta ja määrittely	11
3.2	Kansallisen hankinnan tarjouspyyntö	13
3.3	Hankintailmoitus	14
4	KANSALLINEN SUORAHANKINTA JA SEN PERUSTEET	16
5	PIENHANKINNAN SUORITTAMINEN	18
5.1	Pienhankinta ilman kilpailuttamista	18
5.2	Pienhankinnan tarjouskilpailu	18
6	TILAAJAVASTUULAIN HUOMIOIMINEN TARJOUSKILPAILUSSA	20
7	TARJOUSTEN KÄSITTELY	21
8	HANKINTAPÄÄTÖS JA MUUTOKSENHAKU	23
8.1	Hankintavaltuudet	23
8.2	Pienhankintojen hankintapäätös ja muutoksenhaku	23
8.3	Kansallisten hankintojen hankintapäätös ja muutoksenhaku	25
9	HANKINNAN TILAUS JA SOPIMUS	28
9.1	Pienhankinnan tilaus ja sopimus	28
9.2	Kansallisen hankinnan sopimus	29
10	HANKINTA-ASIAKIRJAN JULKISUUS	31
11	HANKINTOJEN VALVONTA	32
	Liite 1	33

JOHDANTO

Lieksan kaupungin hankintaohje on ohjeistus kaupungissa tehtäville julkisille hankinnoille.

Hankintaohje keskittyy erityisesti pienhankintoihin ja niiden hankintaprosessiin, sillä kansalliset kynnysarvot ja EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa sovelletaan hankintalakia.

Julkisella hankinnalla tarkoitetaan tavara-, palvelu- ja rakennusurakkahankkeita, joita julkiset tahot (valtio, kunnat ja kuntayhtymät ja muut hankintalainsäädännössä määritellyt hankintayksiköt) hankkivat oman organisaationsa ulkopuolelta.

Hankinnat tulee pääsääntöisesti kilpailuttaa. Kilpailuttaminen tulee tehdä avoimesti ja tarjoajia on kohdeltava syrjimättömästi ja tasapuolisesti. Kilpailuttamismenetelmäksi tulee valita hankinnan luonteeseen soveltuva ja hankintalainsäädäntöä noudattava menettelytapa. Hankintalainsäädännön merkitys korostuu kansalliset kynnysarvot ylittävissä ja EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa. Pienhankinnoissa eli kansalliset kynnysarvot alittavissa hankinnoissa tulee soveltaa hankintayksiköiden omaa ohjeistusta. Lieksan kaupunki kuuluu Pohjois-Karjalan hankintatoimeen, jonka hankinta-asiantuntemusta käytetään pääasiassa kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa.

Uusi hankintalaki astui voimaan 1.1.2017. Uuden hankintalain tavoitteena (HL 2§) on tehostaa entisestään julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä, turvata yritysten ja yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet osallistua kilpailuun ja edistää toiminnan avoimuutta. Uusi hankintalaki tuo myös uudet mahdollisuudet painottaa kestävästä kehitystä ja vastuullisuutta julkisissa hankinnoissa, mikä tarkoittaa sitä, että hankintojen toteutuksessa on mahdollista saavuttaa yhteiskunnallista hyvää välttämättömien tarpeiden kattamisen lisäksi.

Kaupungin tavoitteena on olla vastuullinen, tehokas ja tasapuolisesti kaikkia kohteleva hankintayksikkö. Lisäksi tavoitteena on, että myös paikalliset yritykset pystyvät jättämään tarjouksia kaupungin hankintoihin.

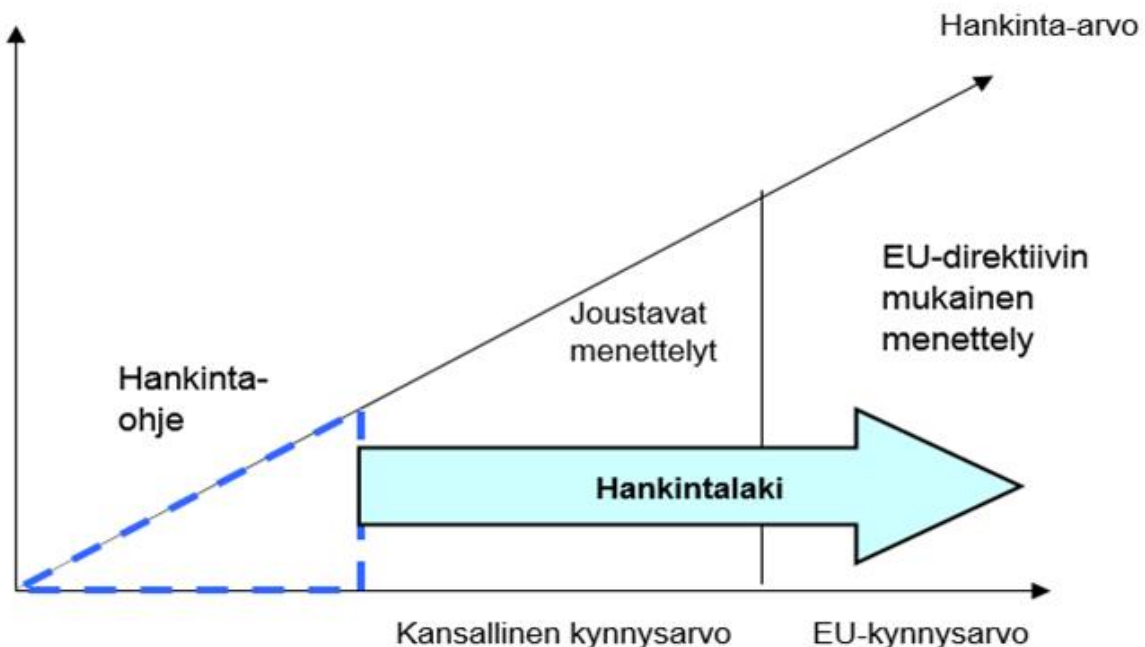
1 HANKINTAOHJEIDEN SOVELTAMINEN

Kaupungin hankintaohjetta sovelletaan kaikkiin työyksiköihin ja konserniyhtiöihin. Käytännössä ohjeiden merkitys korostuu kansalliset kynnyksiarvot alittavien hankintojen kohdalla, pienhankinnoissa. Hankintaohjeessa annetaan myös yleisiä toimintaohjeita kansalliset kynnyksiarvot ylittäviin hankintoihin, vaikkakin näissä hankinnoissa tulee pääosin käyttää Pohjois-Karjalan hankintatoimea.

Kaupungin tai kaupunkikonsernin sisäisissä hankinnoissa ei ole kilpailuttamisvelvollisuutta. Hankinnan säilyminen kaupunkikonsernin sisäisenä sidosyksikköhankintana arvioidaan hankintalain 15 §:n ja oikeuskäytännön perusteella. Vastaavasti hankintalain mukaan arvioidaan, onko kuntien yhteistoiminnan kohdalla kysymys kaupallisesta taloudellista vastiketta vastaan tapahtuvasta hankinnasta vai laaja-alaisemmasta hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle jäävästä yhteistoiminnasta.

Hankinnat jakaantuvat hankinnan oletetun kokonaisarvon perusteella kolmeen ryhmään:

- hankintalaissa tarkoitettujen kansallisten kynnyksiarvojen alittaviin,
- kansalliset kynnyksiarvot ylittäviin ja
- EU-kynnyksiarvot ylittäviin hankintoihin.

Pienhankintoja ovat kansalliset kynnyksiarvot alittavat hankinnat.

Kansallisia hankintoja ovat vähintään kansallisten kynnyksiarvojen suuruiset tai ylittävät ja EU-kynnyksiarvot alittavat hankinnat.

Kun selvitetään sitä, onko kyse kansallisesta hankinnasta ja alittaako hankinta EU-kynnyksiarvon, määritellään ensin hankinnan ennakoitu arvo. Hankinnan ennakoitu arvo tarkoittaa suurinta hankinnasta mahdollisesti maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa hankintamenettelyn alkamisajankohtana (kilpailutettavien hankintojen osalta hankintailmoituksen julkaisemisajankohtana).

Arvoa laskettaessa on otettava huomioon myös hankinnan mahdolliset vaihtoehtoiset toteuttamistavat ja hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidennysehdot sekä ehdokkaille tai tarjoajille maksettavat palkkiot tai maksut. Hankintoja ei saa pilkkoa pienempiin eriin hankintalain kiertämiseksi.

Hankintojen kynnysarvot:

Hankintojen jaottelu	Kansalliset kynnysarvo ilman arvonlisäveroa	EU-kynnysarvot v. 2018 alkaen ilman arvonlisäveroa
<ul style="list-style-type: none">• Tavara- ja palveluhankinnat (muut palvelut kuin SOTE- ja ns. muut erityiset palvelut)• Suunnittelukilpailut	<ul style="list-style-type: none">• 60.000 euroa	<ul style="list-style-type: none">• 221.000 euroa
<ul style="list-style-type: none">• Rakennusurakat	<ul style="list-style-type: none">• 150.000 euroa	<ul style="list-style-type: none">• 5.548.000 euroa
<ul style="list-style-type: none">• Muut erityiset palveluhankinnat (Hankintalain liitteessä E määritelty palvelut)	<ul style="list-style-type: none">• 300.000 euroa	
<ul style="list-style-type: none">• Sosiaali- ja terveystyöpalvelut (Hankintalain liitteessä E)	<ul style="list-style-type: none">• 400.000 euroa	
<ul style="list-style-type: none">• Käyttöoikeussopimukset	<ul style="list-style-type: none">• 500.000 euroa	

2 HANKINTOJEN SUUNNITTELU

2.1 HANKINTAPERIAATTEET

Hankinnat on suoritettava taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Hankinnoissa on käytävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet (HL 2 §). Tarjouksista tulee hyväksyä se, joka on kokonaistaloudellisesti edullisin tai hinnaltaan halvin sen mukaan kuin tarjouspyynnössä on esitetty. Pisteytysjärjestelmä on esitettävä tarjouspyynnössä.

Hankinnan laajuus ja laatuvaatimukset tulee määrittää ennen hankintaprosessin käynnistämistä. Päätös oman työn ja kilpailuttamisen välillä on tehtävä ennen hankintaprosessin aloittamista. Aloitetun hankinnan keskeyttäminen vaatii todellisen ja perustellun syy. Kilpailuttaminen markkinatilanteen kartoittamiseksi on kiellettyä.

Hankinnoissa on noudatettava hankinnan suuruudesta riippumatta avoimuuden, tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Tarjoajaehdokkaista ja tarjouksentekijöistä on kohdeltava sekä saatuja tarjouksia käsiteltävä näiden periaatteiden mukaisesti hankintaprosessin eri vaiheissa.

Hankinnoissa tavoitteena ovat taloudelliset hankinnat ja kaupungin varojen järkevä käyttö sekä tehokkaat ja sujuvat hankintamenettelyt. Hankintoja tehtäessä tulee ottaa huomioon EU:n perussopimuksen mukaiset yleiset periaatteet eli tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu, avoimuus, suhteellisuuden periaate sekä hyvän hallinnon periaatteet.

Hankinnoissa pyritään laadukkaisiin, innovatiivisiin ja kestäviin hankintoihin sekä siihen, että turvataan yritysten ja yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet tarjota tavaroita, palveluja ja rakennusurakoita tarjouskilpailussa. Hankinnoissa on lisäksi otettava huomioon mahdollisuuksien mukaan energiatehokkuus, kestävä kehitys, tuotteiden ja niiden pakkausmateriaalien ympäristövaikutukset ja -kuormitukset sekä kierrätysmahdollisuudet tavarain tai rakennusmateriaalin koko elinkaaren aikana.

Paikallisten PK-yritysten mahdollisuuksia tarjouskilpailuun osallistumiseen pyritään edistämään.

Avoimuus	Kansallisesta hankinnasta tulee julkaista kansallinen hankintailmoitus HILMA:ssa. Kilpailutettavat pienhankinnat voidaan julkaista Clodian Pienhankintapalvelussa. Hankintaa koskevista ehdoista tulee antaa kaikille asianosaisille samalla tavoin tietoa. Tämän lisäksi viestitään hankinnoista kaupungin verkkosivuilla, info-tilaisuuksissa jne.
Tasapuolisuus ja syrjimättömyys	Jokaisessa hankinnan vaiheessa tulee kaikkia tarjoajia kohdella tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Hankinnan ehtojen tulee olla kaikille samanlaiset.
Suhteellisuus	Hankinnan vaatimukset ja toimintamallit suhteutetaan hankinnan arvoon ja luonteeseen.

Hankinnan perusedellytys on, että hankintayksikössä on tavaran tai palvelun todellinen tarve, ja että hankintaan on olemassa määrärahat. Lieksassa pyritään tekemään yksikkörajat ylittäviä hankintasuunnitelmia, jotta voitaisiin hankkia mahdollisimman tehokkaasti ja edullisesti samaa tuoteryhmää koskevat vuoden aikana toistuvat hankinnat.

Hankintayksiköiden hankinnoissa hyödynnetään Pohjois-Karjalan hankintatoimen tai kaupunkikonsernin toimesta tehtyjä puitesopimuksia. Pohjois-Karjalan hankintatoimen tukea kannattaa käyttää heti hankintaprosessin alusta asti.

2.2 HANKINNAN VALMISTELU

Hankintaa ryhdytään valmistelemaan, kun hankinnan tarve havaitaan, eikä käytettävissä ole valmista hankintasopimusta, jonka puitteissa hankkeen voisi toteuttaa. Cloudia Sopimushallinnasta tai Dynastyn sopimushallinnasta tulee tarkistaa hankintayksikön mahdolliset jo olemassa olevat sopimukset hankintakohteesta. Mikäli voimassa oleva puitesopimus on olemassa, on sitä käytettävä. Voimassa olevien sopimusten huomiotta jättäminen on sopimusrikkomus, joka voi johtaa vahingonkorvauksiin. Lopullinen kilpailutuspäätös tehdään niin, että hankintaan jää riittävästi aikaa ja tarvittaessa hankinnasta konsultoidaan muita osastoja.

Julkiset hankinnat on tehtävä ammattitaidolla, osaavasti, suunnitelmallisesti ja taloudellisesti harkitusti. Tästä syystä hankinnat kannattaa valmistella yhdessä Pohjois-Karjalan hankintatoimen kanssa. Hankintayksikön suunnitellessa hankintaa ja hankinnassa käytettävää hankintamenettelyä, sen tulee huomioida:

- hankinnan luonne
- hankinnan toistuvuus ja säännöllisyys
- moniulotteisuus /teknisyys
- hankinnan arvioitu arvo
- laatutekijät
- kustannukset
- markkinat (toimintaperiaatteet, tarpeet, tarjoajat)

Hankintaan tulee varata riittävästi resursseja ja aikaa unohtamatta hankinnan kohteen tuntemusta. Pohjois-Karjalan hankintatoimi tarjoaa Lieksalle hankintaosaamisen, mutta substanssi-osaaminen hankinnasta tulee olla hankintaa tekevällä yksiköllä. Vaikka Pohjois-Karjalan hankintatoimi käytännössä toteuttaisi hankintaprosessin, on hankintavastaavan oltava aktiivinen hankinnan valmisteluvaiheessa. Valmisteluvaiheessa hankintaprosessiin voi vielä vaikuttaa, joten viimeistään hankintatoimen tekemään tarjouspyyntöluonnokseen tulee toimielimen tai vi-
ranhaltijan ottaa päätöksellä kantaa.

Hankinnan valmisteluvaiheessa tuntemusta ja tietoa voidaan päivittää esimerkiksi *markkinakartoituksella*. Markkinakartoituksen tulisi ajoittua hankinnan alkumetreille, jolloin tarve on määritelty, mutta kuitenkin ennen tarjouspyynnön valmistelua. Markkinakartoituksella haetaan vastausta yrityksiltä siihen, miten markkinat voivat vastata hankintayksikön kuvaamaan tarpeeseen. Hankinnan eri vaiheissa toteutettavat *markkinavuoropuhelut* ovat keskeinen työkalu markkinatuntemuksen vahvistamiseksi ja hankinnan tavoitteiden ja toteutustavan täsmentämiseksi ja viestimiseksi.

Hankintayksikön ajankohtainen tieto markkinoilla olevasta tarjonnasta ja potentiaalisista toimittajista tulisi olla keskeinen ohjaava tekijä, jonka pohjalta arvioidaan mahdollisen ilmoittamisen tarve ja laajuus sekä päätetään kuinka monelta ja miltä toimittajilta tarjouksia pyydetään. Edellä kuvattua markkinakartoitusta tai markkinavuoropuhelua voi tehdä pienhankintojen

osalta melko vapaasti, esimerkiksi tiedustelemalla sähköpostitse/puhelimitse tai järjestämällä toimittajatapaamisia ja kertomalla tulevista hankinnoista hankintailloissa tmv. tilaisuuksissa. Kansallisissa ja EU-hankinnoissa on hyvä julkaista tietopyyntö HILMAssa. Tärkeää on, että toimitaan mahdollisimman avoimesti. Päämääränä on oltava todellisen kilpailun aikaansaaminen, joten potentiaalisten tarjoajien määrä on oltava riittävä.

Onnistuneen hankinnan valmisteluun kuuluu myös asianmukainen viestintä aiotusta hankinnasta mahdollisille tarjoajille. Avoin ja syrjimätön toiminta lisää toimittajien kiinnostusta toimia julkisilla markkinoilla ja vaikuttaa myönteisesti tarjonnan kehitykseen.

2.3 HANKINTAYHTEISTYÖ JA PUITEJÄRJESTELYT

Hankintayksiköiden on mahdollista hyödyntää puitejärjestelyjä, tehdä mahdollisuuksien mukaisesti yhteishankintoja tai hyödyntää muita yhteistoimintamahdollisuuksia julkisten hankintojen tarjouskilpailussa. Kaupungin organisaatiossa päättää eri vastualueiden tarvitsemat samankaltaiset tuotteet tai palvelut tulee mahdollisuuksien mukaan hankkia keskitetysti.

Lieksan kaupunki ja konserniyhtiöt ovat sopimusosapuolina Pohjois-Karjalan hankintatoimessa. Sopimuksen tarkoituksena on, että sen osapuolet toteuttavat hankintayhteistyötä saadakseen taloudellista etua edullisimpien hankintahintojen ja -ehtojen muodossa. Pohjois-Karjalan hankintatoimen käyttäminen myös vähentää kaupungin ja konsernien omaa hallinnollista työtä ja lisää asiantuntemusta.

Puitejärjestely soveltuu hankintoihin, joissa tuotteet ja markkinahinnat kehittyvät nopeasti. Tällöin hankintayksikön kannalta ei ole tarkoituksenmukaista sitoutua kiinteisiin hintoihin. Lisäksi puitejärjestely on tapa toteuttaa pieniä hankintoja kokonaisuutena ja näin saavuttaa kilpailuttamisesta. Tämä tarkoittaa sitä, että kun hankintayksiköllä on toistuvia hankintoja, jotka alittavat kansallisen kynnyksen, mutta tilikauden aikana yhteenlaskettuna ylittävät sen, on sen kannattavaa kilpailuttaa hankinnat suurempana kokonaisuutena.

Puitejärjestelyyn perustuvat hankintasopimukset on tehtävä puitejärjestelyn alkuperäisten osapuolten kesken. Puitejärjestelyn kilpailutukseen mukaan lähdöstä on toimitusten tai viranhaltijan tehtävä päätös ennen kilpailutusten alkua. Hankintatoimen tai kaupungin on valittava toimittajat puitejärjestelyyn hankintalain mukaisella hankintamenettelyllä ja puitejärjestelyn käyttäminen on perusteltava hankintapäätöksissä.

2.4 HANKINTA LEASINGRAHOITUKSELLA

Leasingrahoitussopimus (laiterahoitus) on sopimus, jonka kautta tuotteita on mahdollista hankkia osarahoituksella. Käytettävät rahoitusajat ovat 24 – 60 kk. Hankinnat tulee kilpailuttaa hankintaohjeen mukaisesti. Tilauksen yhteydessä laskutus ohjataan rahoitusyhtiölle. Tuotteiden lisäksi tilaus voi sisältää tuotteisiin liittyviä kertaluontoisia palveluita, kuten asennuspalveluita tai koulutusta. Kun hankinta rahoitetaan leasingrahoituksella, on suositeltavaa, että hankinnalla on vähintään vuokra-ajan mittainen myyjäliikkeen tai valmistajan takuu.

Ennen leasingrahoituksen kautta toteutettavaa hankintaa, tulee tuotteelle määritellä sen elinkaaren mukainen vuokra-aika. Vuokra-aikaan voi kuulua pääsääntöisesti enintään 60 kk:n sopimuskausi sekä 3 – 12 kuukauden jatkovuokraaika.

Leasing-rahoituksella tehtävät hankinnat tulee tarkastella tapauskohtaisesti erikseen. Tällöin tulee huomioida hankepäätöksessä mainitut velvoitteet hankitun tuotteen säilyttämisestä sekä hankeen tilitykseen liittyvät asiat.

2.5 HANKINNAN JAKAMINEN OSIIN

Hankinta on mahdollista toteuttaa erillisinä osina. Kaikkien osien ennakoitu arvo on otettava huomioon, kun lasketaan hankintasopimuksen ennakoitua kokonaisarvoa. Jos osien yhteenlaskettu arvo on vähintään kansallisen kynnyksarvon tai EU-kynnyksarvon suuruinen, on jokaisen osan hankinnassa noudatettava kyseisen kynnyksarvon ylittäviä hankintoja koskevia säännöksiä.

Hankintalain 2 §:n mukaan hankinnat ovat toteutettava tarkoituksenmukaisina kokonaisuutena ja pyrittävä järjestämään niin, että myös PK-yritykset ja muut yhteisöt pääsevät tasapuolisesti osallistumaan tarjouskilpailuun yhdessä muiden tarjoajien kanssa. Lain 31 §:n mukaan hankintaa ei saa kuitenkaan pilkkoa osiin tai laskea sen arvoa poikkeuksellisin menetelmin, eikä varsinaiseen rakennusurakkaan saa liittää siihen kuulumattomia tavara- ja palveluhankintoja.

Hankintayksikön tulee ilmoittaa hankintailmoituksessa, voiko tarjouksen antaa yhdestä, useammasta vai kaikista osista. Jos tarjouksen voi antaa useasta tai kaikista osista, on hankintayksiköllä oikeus rajoittaa niiden osien määrää, joihin sama tarjoaja voi tulla valituksi.

2.6 SAATAVUUS JA VARASTOINTI

Jos tavaraa on saatavissa kohtuuhintaan jatkuvasti, on tarpeetonta varastointia vältettävä. Käyttövarasto on mitoitettava kustannusten ja toiminnan kannalta mahdollisimman optimaalisesti.

2.7 HANKINNAN ARVON LASKEMINEN

Hankinnan arvon laskeminen selvittää, mitkä säännöt soveltuvat käytettäväksi tehtävään hankintaan. Hankinnan arvo määrää, mitkä hankintalain säännöt ovat hankintaan soveltuvia vai onko kyseessä pienhankinta, johon hankintalain säännökset eivät sovellu käytettäväksi. Mikäli hankinnan ennakoitu arvo on lähellä kansallista kynnyksarvoa tai EU-kynnyksarvoa, on viisainta käsitellä hankinta kynnyksarvon ylittävänä hankintana.

Hankinnan ennakoitua arvoa laskiessa tulee ottaa huomioon, että arvon perusteena on käytettävä suurinta mahdollista maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvolisäveroa. Kokonaisarvoon lasketaan mukaan mahdolliset optiovuodet, palkkiot tai maksut koko sopimuskauden ajalta. Toistaiseksi voimassa olevassa sopimuksessa sopimuskaudeksi arvioidaan neljä vuotta. Tätä neljää vuotta käytetään perusteena hankinnan arvoa laskettaessa.

Hankintaan voi lisätä tarvittaessa option, eli lisähankintaoikeuden, joka tulee huomioida hankinnan arvoa laskiessa. Optio-oikeuden perusteella on mahdollista hankkia lisää palveluja tai tavaraa sinä aikana, kun optioehto on voimassa. Optiokausi ei kuitenkaan voi olla pidempi kuin määritelty sopimuskausi.

Hankinnan ennakoidun arvon laskemisesta on määrätty hankintalain kohdassa 27 §.

2.8 PAIKALLISUUDEN HUOMIOIMINEN

Lieksalaisia hankintoja tehdään mahdollisuuksien mukaan, mikäli tarjontaa on ja hankinnasta ei muodostu hankintalain vastainen tai kilpailua rajoittava. Hankinta ei saa myöskään vaikeuttaa hankintojen suorittamista oleellisesti.

Paikallisia yrityksiä voidaan saada paremmin mukaan tarjouskilpailuihin:

- paikallisten tarjoajien kartoittamisella ennen tarjouspyynnön tekoa
- arvioimalla hankinnan paikalliset yritysvaikutukset
- markkinavuoropuhelulla ennen varsinaista tarjouspyynnön tekemistä; tietopyyntö, tarjouspyyntöjen kommentointi, info-tilaisuudet, joilla taataan tarjouspyyntöjen toimivuus (ehdot, määrittelyt, kohteet)
- hankinnoista tiedottamalla (kaupungin verkkosivut, lehti-ilmoitukset, sosiaalinen media)
- vuoropuhelu kilpailutusprosessin jälkeen
- yhteinen kehittäminen
- tekemällä tarjouskilpailusta hallinnollisesti keveämpiä (vähennetään paperityötä, esim. todistukset vain voittajilta)
- antamalla riittävän pitkät tarjousajat
- jakamalla hankintoja osiin, mikäli se ei aiheuta hankintaprosessissa merkittävää lisätyötä suhteessa alueella tuleviin yrityshyötyihin. Hankinnan jakaminen ei tarkoita hankinnan pilkkomista. Hankinnan arvoa määriteltäessä osahankintojen arvot lasketaan yhteen.
- asettamalla hankinnalle lain henkeen sopivia laatukriteerejä muistaen, että menettelystä ei saa muodostua syrjivä tai kilpailua rajoittava (hankintalain vastaisia)

2.9 TIETOSUOJA-ASETUKSEN HUOMIOIMINEN HANKINNOISSA

Henkilörekisterinpitäjä on vastuussa siitä, että se toteuttaa tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuojasetuksen vaatimuksia. Jos rekisterinpitäjä ulkoistaa käsittelytehtäviä, joissa käsitellään henkilötietoja, on rekisterinpitäjän sopimusteknisesti varmistettava, että palveluntuottaja huolehtii sovitusta toimenpiteistä rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti.

3 KANSALLISTEN HANKINTOJEN TARJOUSKILPAILU

3.1 HANKINTAMENETTELYN VALINTA JA MÄÄRITTELY

Ennen hankinnan kilpailuttamista kannattaa ensin selvittää markkinoiden tarjontaa ja tilannetta esim. internetin välityksellä, julkaisemalla avoin tietopyyntö HILMA:ssa tai tekemällä alustavia tuote- ja hintatiedusteluja sähköpostitse mahdollisilta tarjoajilta.

Hankintalaissa ei kuvata kansallisten hankintojen kilpailuttamisessa käytettäviä hankintamenettelyjä. Hankintamenettelyinä voidaan käyttää joko vuoden 2017 hankintalaissa kuvattuja EU-hankintojen hankintamenettelyjä tai vuoden 2007 hankintalain kansallisia hankintamenettelyjä. Hankintayksikkö voi myös itse määrittellä käyttämänsä hankintamenettelyn, kunhan menettelyn kulku avataan aukottomasti tarjousasiakirjoissa. Määrittelyssä tulee ottaa huomioon hankinnan arvo ja luonne.

Tavoitteena on pitää kansalliset hankintamenettelyt joustavina, jotta mahdollistetaan mahdollisimman monelle tarjoajalle osallistuminen tarjouskilpailuun.

Hankintayksikön tulee kuvata hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä hankinnassa käytettävä hankintamenettely.

Esimerkkejä hankintamenettelyn kuvauksista:

1. Avoin menettely	
Kuvaus	Menettelyn joustavoittamistapoja
<p>Hankintamenettely, jossa hankintayksikkö julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen ja asettaa saataville tarjouspyynnön, ja jossa kaikki halukkaat toimittajat voivat tehdä tarjouksen.</p> <p>Tarjouspyyntö voidaan hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen toimittaa myös suoraan sellaisille tavarantoimittajille tai urakoitsijoille, joilta halutaan tarjous.</p> <p>Tasapuolinen kohtelu edellyttää, että kaikki tarjoajat saavat saman informaation hankkeesta.</p> <p>Tarjoaja on valittava tarjouksen jättäneiden joukosta.</p>	<ul style="list-style-type: none">• yksinkertaisissa hankinnoissa avoimen menettelyn hankintailmoitus voi jo sellaisenaan olla varsinainen tarjouspyyntö, jos keskenään vertailukelpoisten tarjousten tekeminen on hankintailmoituksen nojalla mahdollista• hankintailmoituksessa voidaan rajoittaa mainitsemaan vain tarjouspyynnön pääkohdat, ja tarjouspyyntö sisältää varsinaiset hankintaa koskevat tiedot• hankintayksikkö voi käyttää hankintaan soveltuvia kohtuullisia määräaikoja (markkinaoikeuden ratkaisun mukaan n. 21 päivää)

2. Rajoitettu menettely	
Kuvaus	Menettelyn joustavoittamistapoja
<p>Hankintamenettely, jossa hankintayksikkö julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen ja johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua.</p>	<ul style="list-style-type: none">• hankintayksikkö voi määrittää hankintailmoituksessa, kuinka monta tarjoajaa kutsutaan osallistumaan menettelyyn. Ilmoitettu määrä on

<p>Osallistumishakemusten jättäneiden ehdokkaiden joukosta valitaan ne, joille lähetetään tarjouspyyntö. Ainoastaan hankintayksikön valitsevat ehdokkaat voivat tehdä tarjouksen. Valinnat tulee olla hyvin perusteltuja. Myös tarjoajien valinnasta voi valittaa.</p> <p>Osallistujien määrän rajoittamiseen käytetään hankintailmoituksessa ilmoitettuja soveltuvuusvaatimuksia ja arviointiperusteita.</p> <p>Ehdokkaita kutsutaan vähintään 3 kpl.</p>	<p>kutsuttava, jollei soveltuvia ehdokkaita ole vähemmän.</p> <ul style="list-style-type: none"> • hankintayksikkö voi käyttää hankintaan soveltuvia kohtuullisia määräaikoja (markkinaoikeuden ratkaisun mukaan n. 21 päivää) • tarjouspyyntö voidaan julkaista vasta tarjoajien valinnan jälkeen
--	--

3. Neuvottelumenettely	
Kuvaus	Menettelyn joustavoittamistapoja
<p>Hankintamenettely, jossa hankintayksikkö julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen ja johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua.</p> <p>Osallistumishakemuksen jättäneiden ehdokkaiden joukosta valitaan ne, jotka kutsutaan neuvottelumenettelyyn.</p> <p>Ainoastaan hankintayksikön valitsevat ehdokkaat kutsutaan neuvotteluun.</p> <p>Osallistujien määrän rajoittamiseen käytetään hankintailmoituksessa ilmoitettuja soveltuvuusvaatimuksia ja arviointiperusteita.</p> <p>Ehdokkaita kutsutaan vähintään 3 kpl.</p> <p>Hankintayksikkö voi neuvotella kaikista hankinnan ehdoista valitsemiensa tarjoajien kanssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hankintayksikkö voi määrittää hankintailmoituksessa, kuinka monta tarjoajaa kutsutaan osallistumaan menettelyyn. Ilmoitettu määrä on kutsuttava, jollei soveliaita ehdokkaita ole vähemmän • hankintayksikkö voi käyttää hankintaan soveltuvia kohtuullisia määräaikoja (markkinaoikeuden ratkaisun mukaan n. 21 päivää) • tarjouspyyntö voidaan julkaista vasta tarjoajien valinnan jälkeen • hankintayksikkö voi neuvotella kaikista hankinnan ehdoista menettelyyn valitsemiensa tarjoajien kanssa • hankintayksikkö voi ilmoittaa, että vertailu voidaan tarvittaessa tehdä jo alustavien (sitovien) tarjosten perusteella ilman neuvottelua • neuvottelumenettelyä voi käyttää eri ratkaisuvaihtoehtojen selvittämiseen EU-kilpailullisen neuvottelumenettelyn tavoin tai parhaan tarjouksen selvittämiseen tavallisen EU-neuvottelumenettelyn tavoin

3.2 KANSALLISEN HANKINNAN TARJOUSPYYNTÖ

Tarjouspyyntö on tehtävä kirjallisesti. Tarjouspyynnössä selvitetään kaikki ne tiedot, joilla on merkitystä hankinnassa ja joiden perusteella voidaan saada vertailukelpoisia tarjouksia.

Esimerkkejä tarjouspyynnön keskeisistä tiedoista:

- hankintayksikön nimi, yhteystiedot sekä yhteyshenkilön tiedot
- hankintamenettelyn kuvaus
- hankinnan kohteen määrittely ja tavaraa, palvelua tai urakkaa koskevat tekniset, laatu- ja muut vaatimukset riittävän yksinkertaisesti sekä tiedot hankittavista määristä ja yksiköistä, tarvittaessa erillisellä liitteellä
- hintojen antamista varten hintalomake
- tarjoajien soveltuvuutta koskevat vaatimukset ja käytettävät poissulkemisperusteet ja niitä koskevat selvitykset ns. tarjouslomakkeella. Tarjoajilta kannattaa pyytää vakuutus soveltuvuusvaatimusten täyttämistä
- kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste: halvin hinta, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras
- mahdolliset vertailuperusteet ja niitä koskevat selvitykset kuten esimerkiksi EU-hankinnoissa
- tarvittavat toimitusaikaa, toimitusehtoa, maksuehtoa sekä laskujen käsittelyä koskevat tiedot
- tarjousten muotoa koskevat tiedot
- sopimusehtoja koskevat tiedot (JYSE, JIT, YSE)
- tarjousten jättöaika (päivämäärä, kellonaika)
- tarjousten toimitusosoite
- tarjousten voimassaoloaika
- muut tiedot, joilla voi olla merkitystä hankinnassa

Soveltuvuusvaatimukset ja poissulkuperusteet

Tarjoajalle voidaan tarvittaessa asettaa soveltuvuusvaatimuksia, kuten esim:

- tarjoajan rekisteröitymistä
- taloudellista tilannetta (esim. luottoluokitus, liikevaihto)
- teknistä suorituskykyä
- ammatillista pätevyyttä (esim. kokemus aiemmista vastaavista hankinnoista)

Kansallisissa hankinnoissa voidaan käyttää EU-hankintojen pakollisia ja harkinnanvaraisia poissulkemisperusteita. Poissulkemiseen kannatta viitata hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä, jos niitä käytetään. Pakollisten poissulkemisperusteiden käyttöä kannattaa kuitenkin rajoittaa niitä koskevan rikosrekisterinotteiden tarkastamisen vuoksi. Kansallisissa hankinnoissa

ei ole velvollisuutta käyttää yhteistä eurooppalaista hankinta-asiakirjaa eli ns. ESPD-lomaketta, kuten EU-hankinnoissa.

Jos tarjoajaa koskee jokin poissulkemisperuste, on tarjoajalla mahdollisuus ilmoittaa ns. korjaavista toimenpiteistä, joihin tarjoaja on ryhtynyt poistaakseen poissulkuperusteen olemassaolosta aiheutuvia vaikutuksia.

Kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste ja vertailuperusteet

Hankintailmoituksessa on ilmoitettava lisäksi kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste (hinnaltaan halvin, elinkaarikustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras) ja mahdolliset vertailuperusteet ja niiden keskinäinen painotus. Vertailuperusteiden tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja mahdollistaa tarjousten puolueeton arviointi.

Jos hankintayksikkö käyttää muissa kuin tavarahankinnoissa kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena ainoastaan halvinta hintaa, sen on esitettävä tätä koskevat perustelut (miten laadulliset näkökohdat on huomioitu hankittavassa kokonaisuudessa) hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä tai hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa.

Hinta-laatusuhdetta perustetta käytettäessä vertailuperusteiden suhteellinen painotus on yksilöitävä. Painotus voidaan ilmaista myös ilmoittamalla kohtuullinen vaihteluväli. Jos vertailuperusteiden suhteellista painotusta ei objektiivisesta syystä voida määrittellä, vertailuperusteet on ilmoitettava alenevassa tärkeysjärjestyksessä. Hankintalain perusteluissa ei edellytetä vertailuperusteiden alakriteerien painoarvojen ilmoittamista. Painoarvoja kannattaa kuitenkin käyttää vertailutyön helpottamiseksi.

Hankintayksikkö voi esittää hinta-laatusuhteen kustannustekijät myös kiinteän hinnan tai kustannusten muodossa, jolloin tarjoajat kilpailevat ainoastaan laatuun liittyvillä perusteilla. Hankintayksikön tulee tällaisessa käänteisessä kilpailutuksessa kiinnittää erityistä huomiota hinnan määrittelyyn saadakseen sellaisia tarjouksia, jotka vastaavat sen tarpeita myös laadullisesti.

Sopimusehdot

Tarjouspyyntöön liitetään sopimusehdot (JYSE Tavarat tai Palvelut 2014, JIT 2015 yleiset ehdot ja soveltuva erityisehto tai YSE 1998) tai sopimusluonnos, jos vakiosopimusehdot eivät sovellu hankintaan.

Tarjousten jättö

Hankintalaissa ei ole määritelty vähimmäismääräaikoja kansallisille hankinnoille, vaan hankintayksikön tulee määrittellä ne itse. Määräajoissa tulee ottaa huomioon hankinnan koko, luonne ja tarjouksen laatimiseen tarvittava aika.

Lieksan kaupungin tarjoukset ja niihin liittyvä materiaali pyydetään jättämään sähköpostiin osoitteella kirjaamo@lieksa.fi. Hankinta tulee kirjata kaupungin asianhallintajärjestelmään viimeistään tarjouspyynnön julkaisuvaiheessa. Myös sopimusvaiheessa täytyy muistaa toimittaa kirjaamoon kaikki tarvittavat asiakirjat.

3.3 HANKINTAILMOITUS

Tarjouspyynnön pohjalta laaditaan hankintailmoitus sähköisesti käyttäen HILMA:ssa julkaistua hankintailmoituspohjaa. Kansallinen hankintailmoitus on julkaistava osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi. Sen jälkeen hankintailmoitus julkaistaan Lieksan verkkosivuilla.

Kansallisessa hankintailmoituksessa on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- hankintayksikön virallinen nimi ja yhteystiedot
- hankintayksikön luonne
- hankintayksikön hankinnalle antama nimi ja hankinnan kuvaus sekä hankinnan sisältöä koskeva(t) CPV-koodit(t)
- hintahaarukka tai ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa taikka tieto siitä, onko hankinnan ennakoitu arvo kansallisen kynnysarvon mukainen
- hankintalaji
- hankintamenettelyn kuvaus
- kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste
- tieto siitä, hyväksytäänkö osatarjoukset tai vaihtoehtoiset tarjoukset
- tieto siitä, varataanko hankinta työkeskuksille tai vastaaville toimittajille taikka toteutettavaksi työohjelmien yhteydessä
- hankinnan kokoon ja laatuun nähden kohtuullinen määräaika, johon mennessä tarjoukset tai osallistumishakemukset on viimeistään toimitettava hankintayksikölle
- jos hankinnassa käytetään soveltuvuusvaatimuksia, on hankintailmoituksessa ilmoitettava vaatimusten asettamisesta ja siitä, mistä tieto soveltuvuusvaatimuksista ja niiden todentamisesta vaadittavista asiakirjoista on saataville
- tieto siitä, rajoitetaanko ehdokkaiden määrää
- tieto siitä, jos hankintailmoituksessa mainittuja tietoja voidaan täydentää muualta saatavissa olevilla tiedoilla

4 KANSALLINEN SUORAHANKINTA JA SEN PERUSTEET

Suorahankinta on hankintamenettely, jossa hankintayksikkö julkaisematta hankintailmoitusta neuvottelee kaikista hankintasopimuksen ehdoista yhden tai useamman toimittajan kanssa.

Kansallisten hankintojen suorahankintaperusteet:

- avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä ei saatu lainkaan tarjouksia/osallistumishakemuksia tai soveltuvia sellaisia; alkuperäisiä tarjouspyynnön ehtoja ei olennaisesti muuteta
- teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan eikä järkeviä vaihtoehtoja, korvaavia ratkaisuja tai hankintaehtoja ole (hankintaehtoja ei ole keinotekoisesti kavennettu)
- ainutkertaisen taideteoksen tai taiteellisen esityksen luominen tai hankkiminen
- ehdottoman välttämätön hankinta, määräaikoja ei voida noudattaa hankintayksiköstä riippumattomasta, ennalta arvaamattomasta syystä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi
- hankittava tavara valmistetaan vain tutkimusta, kokeilua, tuotekehitystä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä kysymys ole massatuotannosta
- perushyödykemarkkinoilla noteeratut ja sieltä hankittavat tavarat
- tavarat erityisen edullisesti liiketoimintaansa lopettavalta toimittajalta, pesänhoitajalta tai selvittäjältä maksukyvyttömyysmenettelyssä, akordissa tms.
- palvelunhankinta suunnittelukilpailun perusteella suunnittelukilpailun voittajalta
- Suorahankinnat lisätilauksissa
 - alkuperäiseltä toimittajalta tavaranhankinta, jos aikaisemman laitteiston osittainen korvaus/laajennus ja yhteensopimattomuuden tai suhteettomien teknisten vaikeuksien takia ei voi vaihtaa toimittajaa, uusien sopimusten voimassaolo yhteensä alkuperäisen kanssa max. 3 vuotta
 - aiempaa rakennusurakkaa/palvelua koskeva uusinta, jos suorahankinnasta ilmoitettu aikaisemman hankinnan ilmoituksessa ja arvo huomioitu kilpailutetun hankinnan arvossa (optio), max. 3 vuoden kuluessa alkuperäisen sopimuksen tekemisestä

Kansallisista suorahankinnoista voi tehdä vapaaehtoisen suorahankintailmoituksen hankintapäätöksen jälkeen ennen sopimuksen tekemistä.

Suorahankintailmoituksessa ilmoitettavat tiedot:

- hankintayksikön virallinen nimi ja yhteystiedot
- hankintayksikön luonne
- hankintayksikön hankinnalle antama nimi ja hankinnan kuvaus
- hintahaarukka tai ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa taikka tieto siitä, ennakoitu arvo vähintään kansallisen hankinnan kynnysarvon suuruinen
- hankintalaji
- sopimuskumppanin nimi ja yhteystiedot

- perustelut suoramarkinnalle

Jos suoramarkintailmoitus tehdään, voidaan suoramarkintasopimus tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi. Jos ilmoitus on tehty ja markinnalle on hankintalain mukainen suoramarkintaperuste, ei valvontaviranomaisen pääsääntöisesti voi puuttua tehtyyn suoramarkintaan. Jos ilmoitusta ei ole tehty, valitus-aika on 6 kk hankintasopimuksen tekemisestä. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi tällöin myös kieltää sopimuksen täytäntöönpanon, jos sitä ei ole vielä tehty.

5 PIENHANKINNAN SUORITTAMINEN

5.1 PIENHANKINTA ILMAN KILPAILUTTAMISTA

Pienhankinta (kansallisen kynnsarvon alittava hankinta) voidaan tehdä suoraan yhdeltä toimittajalta ilman kilpailutusta. Kevyillä ja hankinnan kohteeseen mukautuvilla menettelyillä kilpailuttaminen on kuitenkin usein tarkoituksenmukaista ja kannattavaa myös pienissä hankinnoissa.

Lieksan kaupunkikonsernissa pienhankinta voidaan suorittaa ilman kilpailutusta, mikäli tavaran tai palvelun ennakoitu arvonlisäveroton arvo jää alle 8.000 euron tai muut suoraan hankintaa puoltavat kriteerit täyttyvät.

Muita kriteerejä pienhankinnalle ilman kilpailuttamista ovat:

- hankinnalla on hankintayksiköstä riippumaton ennalta arvaamaton kiire
- tarjouskilpailun kustannukset ylittävät kilpailuttamisesta saatavan hyödyn
- vastaavaa tuotetta on hankittu lähiaikoina ja hintataso on selvillä
- hankinta on ns. lisätilaus; tekniset hankinnat (yhteensopivuus), aiemmin kilpailutettujen rakennusurakoiden/palveluiden optiolla tehtävät hankinnat
- muita kysymyksiin tulevia toimittajia ei ole tiedossa

Ostoa ei tarvitse kilpailuttaa, mikäli kaupungilla on voimassa oleva puitesopimus hankinnasta. Hankinnasta tulee kuitenkin tehdä viranhaltijapäätös, jossa suoraan hankinnan syy perustellaan (esim. puitesopimus).

Edullisimman hinnan selvittäminen myös alle 8.000 euron hankinnoissa on perusteltua toteuttaa pyytämällä hinta-arvio yrityksiltä esim. sähköpostilla tai puhelimitse ennen hankintaa.

5.2 PIENHANKINNAN TARJOUSKILPAILU

Jos ei ole olemassa puitesopimusta, jota voidaan käyttää hankinnan toteuttamisessa tai jos hankintaan ei sovellu mikään suoraan hankintaperusteista, kannattaa ensin selvittää markkinatarjontaa ja -tilannetta esim. internetin välityksellä tai tehdä alustavia tuote- ja hintatiedusteluja sähköpostitse mahdollisilta tarjoajilta. Kun hankintaan liittyy on olemassa riittävä tieto markkinoista, toimittajavalinnan voi toteuttaa usealla eri tavalla, esimerkiksi:

1	Julkaise hankinnasta hankintailmoitus Cludia Pienhankintapalvelussa ja kaupungin verkkosivuilla ilmoittaen, että hankinta on alle kansallisen kynnsarvon ja liitä hankintailmoitukseen tarjouspyyntö. Yksinkertaisessa hankinnassa voi pelkkä hankintailmoitus riittää.
2	Pyydä muutamalta tarjoajalta suunnatusti tarjouksia tuote-, hinta- ja saatavuustietoja varten joko Cludiaa tai sähköpostia käyttäen.
3	Pyydä muutamalta eri tarjoajalta vastauksia tuote-, hinta- ja saatavuustietoja esim. sähköpostilla tai puhelimitse pienessä hankinnassa.

Tarjouspyynnössä tai hintatiedustelussa tarjoajia pyydetään ilmoittamaan kaikki ne tiedot, joilla on merkitystä hankinnassa. Tarjouspyyntöön liitetään soveltuvat vakiosopimusehdot (JYSE Tavarat tai Palvelut 2014, JIT 2015 yleiset ehdot ja soveltuva erityisehto tai YSE 1998 -ehdot).

Tarjoajalle voidaan tarvittaessa asettaa soveltuvuusvaatimuksia, kuten esimerkiksi luottoluokitusta tai kokemusta aiemmista vastaavista hankinnoista koskevia vaatimuksia.

Halutun laadun voi huomioida monella eri tavalla:

- jos tarjoajalle asetettu laatuvaatimus ei täyty, tarjoaja voidaan sulkea pois kilpailusta
- jos hankinnan kohteelle määritelty laatuvaatimus ei täyty, tarjous hylätään
- tarjouksia voi vertailla halutuilla ja tarjouspyynnössä esitetyillä laatukriteereillä, mitä laadukkaampi tuote sitä enemmän pisteitä

Jos hankinnalle on tarjouspyynnössä asetettu vähimmäisvaatimukset laadulle, eikä laatukriteereitä katsota tarpeelliseksi pisteyttää, valitaan kriteerit täyttävistä tarjouksista halvin Hankinnan hinnalle ja laadulle voidaan kilpailutus kiteereissä määrittää myös painoarvo (%).

Oleellista on laadun valvonta sopimuskaudella.

Tarjoukset tulee pyytää jättämään sovitussa määräajassa. Tarjousaikaa tulee pyrkiä antamaan riittävästi. Hankintayksikön tulee myös muistaa määritellä määräajat mahdollisille lisätietokysymyksille ja niihin vastaamiselle.

Lieksan kaupungin tarjoukset liitteineen pyydetään toimittamaan kirjaamoon kirjaamo@lieksa.fi tai postitse kirjaamon osoitteeseen.

6 TILAAJAVASTUULAIN HUOMIOIMINEN TARJOUSKILPAILUSSA

Lakia tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä sovelletaan, jos kaupunki käyttää vuokrattuja työntekijöitä tai jos kaupungin työtiloissa tai työkohteissa työskentelee työntekijä, joka on kaupungin kanssa alihankintasopimuksen tehneen työnantajan palveluksessa, ja jonka työtehtävät liittyvät kaupungin toiminnassa tavanomaisesti suoritettaviin työtehtäviin ja kaupungin tavanomaiseen toimintaan liittyviin kuljetuksiin. Lakia sovelletaan rakentamisessa ja rakentamiseen liittyvissä korjaus-, hoito- ja kunnossapitotoiminnassa rakennuttajina toimiviin tilaajiin sekä sopimusketjussa kaikkiin työturvallisuuslain 49 §:ssä tarkoitetulla yhteisellä työpaikalla työsuorituksen sisältämän kokonaisuuden tilaajina toimiviin.

Tavarahankinnoissa sovelletaan tilaajavastuulakia, jos hankintasopimukseen sisältyy esim. hyllytystä, käyttökoulutusta tmv. palvelua. Jos kyseessä on täysin puhtaasti tavarahankintaan liittyvä sopimus (tavarantoimitus saa sisältyä sopimukseen), ei tilaajavastuulakia sovelleta.

Tilaajavastuulakia ei myöskään sovelleta, jos vuokratun työntekijän tai työntekijöiden työskentely kestää yhteensä enintään 10 työpäivää tai jos alihankintasopimuksen vastikkeen arvo ilman arvonlisäveroa on alle 9.000,00 euroa.

Tilaajavastuulain selvitykset on pyydettävä tarjouspyynnön yhteydessä, kuitenkin viimeistään ennen kuin hankinnasta tehdään tilaus tai sopimus. Todistukset eivät saa olla sopimuksen allekirjoitushetkellä yli kolme kuukautta vanhempia. Mikäli sopimuksen kesto on yli 12 kuukautta, tulee tilaajavastuulain edellyttämät todistukset tarkastaa 12 kuukauden välein.

Suomen Tilaajavastuut Oy:lta voi tilata Luotettava kumppani -raportin, josta selviää kaikki tilaajavastuulain vaatimat tiedot yhdellä raportilla. Tilauksen voi tehdä helposti verkossa www.tilaajavastuu.fi, jossa Lieksan kaupungilla on yritystili. Käyttäjätunnukset saa pääkäyttäjiltä, joita ovat hallintosihteeri ja hallintojohtaja.

7 TARJOUSTEN KÄSITTELY

Muistilista:

- tarjoukset käsitellään noudattaen tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatetta
- tarjoukset merkitään vastaanotetuiksi, ne avataan aina yhtä aikaa tarjousten jättöajan jälkeen. Avaustilaisuudesta laaditaan pöytäkirja.
- tarjouksista tarkistetaan, että tarjous on hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä asetettujen vaatimusten mukainen, että tarjotut tuotteet ovat tarjouspyynnön vaatimusten mukaisia. Tarjouskilpailun voittaneen toimittajan osalta tarkistetaan soveltuvuusvaatimusten täytyminen.
- tarjoajia voidaan (hankintayksiköllä on oikeus, mutta ei velvollisuutta) pyytää tarvittaessa toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään tarjouksissa olevia tietoja ja asiakirjoja. Sellaisia muutoksia ei saa tehdä, joilla on olennainen vaikutus tarjoajien asemaan. Täsmentämisessä on tarjoajia kohdeltava tasapuolisesti ja annettava kaikille tarjoajille samanlaiset mahdollisuudet täsmentämiseen. Kaikilta tarjoajilta pyydetään kirjallisesti samalla tavalla täsmennykset. Jos virhe tai tulkinnanvaraisuus hankinta-asiakirjoissa johtuu hankintayksiköstä, se tulee korjata ja ilmoittaa siitä tarjoajille sekä pyytää tarvittavat täsmennykset sen perusteella.

Esimerkkejä hyväksyttävästä ja ei-hyväksyttävästä täsmentämisestä:

- Hyväksyttävä muotovirhe: täsmennys allekirjoituksen tai tarjouksen voimassaoloajan osalta
- Hyväksyttävä hinnoitteluvirhe: valuuttatieto tai hinnan suuruusluokkaa koskeva selkeä pilkkuvirhe
- Hyväksyttävä hinnoitteluvirhe: puuttuva yksittäinen hintatieto, jonka merkitys on hinnoitteluvierailussa pieni tai jota ei käytetä siinä
- Hyväksyttävät muut olennaiset virheet: maksuehto (ei saa olennaisesti poiketa pyydetyistä), puuttuva liite (ei käytetä vertailussa), referenssitieto (lisätieto)
- Ei-hyväksyttäviä ovat tiedot/muutokset, jotka olennaisesti vaikuttavat ehdokkaan tai tarjoajan asemaan tarjousten vertailussa: tarjouspyynnön vastaisen tuotteen vaihto, vertailussa merkityksellisen hintatiedon tai puuttuvan laatutiedon toimittaminen, olennaisen puuttuvan asiakirjan toimittaminen, selkeän ja tietoisin hinnoitteluun tai sopimusehtoihin liittyvän varauman poistaminen, ei-hyväksyttävän referenssin vaihtaminen
- hankintailmoitusta, tarjouspyyntöä tai tarjousmenettelyn ehtoja vastaamattomat tarjoukset suljetaan ulos tarjouskilpailusta. Samoin tehdään, jos tarjoaja ei täytä soveltuvuusvaatimuksia tai jota koskee joku poissulkuperuste. Tarjoajalla on oikeus esittää näyttöä luotettavuudestaan ja siitä, että on tehnyt korjaavia toimenpiteitä poistaakseen poissulkuperusteen vaikutuksia. Tarjoajan tai tarjouksen poissulusta tehdään erillinen poissulkupäätös, johon liitetään muutoksenhakuehdot ja joka annetaan tiedoksi asianosaiselle
- tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous, eli tarjous, joka on hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras.

Vertailussa saa käyttää ainoastaan tarjouspyynnössä ilmoitettuja vertailuperusteita

- tarjoukset ja hankinta-asiakirjat taltioidaan ja tarjousten käsittelytiedot kirjataan hankinta-aineistoon tai asianhallinta- tai muuhun tietojärjestelmään; tarjousten yhteenveto hintojen ja laatutietojen sekä niiden pohjalta tehtävän pisteytyksen perusteella.

8 HANKINTAPÄÄTÖS JA MUUTOKSENHAKU

8.1 HANKINTAVALTUUDET

Hankinnan hyväksyy toimielin tai henkilö, jolla on Lieksan hallintosäännön mukainen oikeus hyväksyä hankinta:

Kaupunginvaltuusto	talousarvion puitteissa
Kaupunginhallitus	enintään 2.000.000 euroa, jos toimivaltaa ei ole delegoitu viranhaltijalle tai toimielimelle
Kaupunginjohtaja	enintään 250.000 euroa
Palvelualueiden johtajat	enintään 100.000 euroa
Liikelayosten johtajat	enintään 25.000 euroa
Tulosityksikköpäälliköt	enintään 25.000 euroa
Hyvinvointilautakunta, liikelayosten johtokunnat	enintään 500.000 euroa

8.2 PIENHANKINTOJEN HANKINTAPÄÄTÖS JA MUUTOKSENHAKU

Kaupungin pienhankinnasta tehdään hankintapäätös/viranhaltijapäätös, mikäli hankinnan arvo ylittää 2.000 euroa. Päätökseen liitetään Dynastyssa muutoksenhakuohje 01 Oikaisuvaatimus kunnallisasiat. Jos kilpailutetusta pienhankinnasta tehdään hankintapäätös/viranhaltijapäätös, se on aina annettava tiedoksi kaikille tarjouksen jättäneille. Tällöin hankintapäätökseen liitetään oikaisuohje. Dynastyssa valitaan ohje 06 Hankinta kynnysarvot alittava. Hankinta-oikaisu voidaan tehdä, vaikka sopimus olisi tehty.

Konserniyhtiöiden pienhankintojen päätösprosessit linjataan yhtiöissä.

Hankinta kilpailutetaan, mikäli hankinnan arvo ylittää 8.000 euroa.

Kilpailutetun hankintapäätöksen muistilista:

Hankintapäätöksestä tai sen liitteestä on käytävä ilmi alla olevat tiedot sekä päätökseen olennaisesti vaikuttaneet seikat

- voittaneen tarjoajan nimi
- ehdokkaan tai tarjoajan tai tarjouksen poissulkemisen perusteet
- keskeiset perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty
- tiedot vertailuperusteiden soveltamisesta sellaisella tarkkuudella, että tarjoajille käy ilmi oma sijoittuminen suhteessa tarjoajiin

Malli erilaisissa hyväksymistilanteissa:

<p>Arvoltaan vähäinen suorahankinta, tilaus < 2.000 euroa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ei kilpailuteta • ei tarvitse tehdä viranhaltijapäätöstä • suorahankinnan peruste (euroarvo) näkyy hankinnasta jäävässä dokumentissa, joten suorahankinnan perustetta ei tarvitse erikseen kirjata • suorahankintaan koskevaan tilaukseen ei liitetä koskaan oikaisuohjetta
<p>Vähäistä suurempaa suorahankintaa koskeva päätös/ratkaisu tai muistio < 8.000 euroa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ei tarvitse, mutta voidaan kilpailuttaa • tehdään viranhaltijapäätös yllä olevassa taulukossa kuvatun hallintosäännön mukaisen ratkaisuvallan puitteissa • suorahankinnan peruste kirjataan päätökseen • suorahankintaa koskevaan päätökseen/tilaukseen ei koskaan liitetä oikaisuohjetta
<p>Tarjouskilpailu ja hankintapäätös</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mikäli hankinnasta on järjestetty tarjouskilpailu, hankinnasta tehdään hankintapäätös hallintosäännön mukaisin päätösvaltuuksin • hankintapäätökseen liitetään oikaisuohje ja päätös annetaan tiedoksi tarjoajille • tarjoajien määräaika hankintoaikaiselle 14 pv päätöksen tiedoksi saannista • hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen oikaistavakseen 90 pv:n kuluessa siitä, kun hankintapäätös on tehty. • hankintoaikaisu voidaan tehdä, vaikka tilaus olisi jo tehty • kansallisen kynnyksen alittavasta hankinnasta ei voida valittaa hankintalain perusteella markkinaoikeuteen
<p>Minikilpailutus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Puitejärjestelyn sisäisessä kevennetyssä kilpailutuksessa tehdään hankintapäätös, jos hankinnan arvo ylittää 2.000 euroa • kansallisen kynnyksen alittavaan minikilpailutettuun hankintapäätökseen liitetään oikaisuohje (hankintoaikaisu ja kunnallisvalitus)

Laskun hyväksyminen menopäätöksenä	<ul style="list-style-type: none"> • jos hankinnasta ei ole lainkaan tehty tilausta, hankinta hyväksytään ns. menopäätöksenä, kun lasku tulee hankintayksikköön hyväksyttäväksi • laskun tulee sisältää riittävät tiedot menoyksikön/-kohteen yksilöimiseksi (viitetiedot)
---	--

8.3 KANSALLISTEN HANKINTOJEN HANKINTAPÄÄTÖS JA MUUTOKSENHAKU

Kansallisesta hankinnasta on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuista sekä tarjousmenettelyn ratkaisuihin kirjallinen hankintapäätös, joka on perusteltava. Myös suora hankinnasta on tehtävä hankintapäätös (paitsi suora hankinnan lisätilaustapauksessa). Hankintapäätöstä ei tarvitse tehdä hankinnan väliaikaisesta järjestämisestä tai puitejärjestelyyn perustuvasta hankinnasta, joka tehdään ilman kilpailutusta tai puitejärjestelyyn perustuvassa kilpailuttamisessa hankinnan arvo ei ylitä EU-kynnysarvoa. Pohjois-Karjalan hankintatoimi voi tehdä hankintapäätöksen. Mikäli Pohjois-Karjalan hankintatoimi tekee hankintapäätöksen, huolehtii se myös mahdollisista oikaisuista ja valituksista.

Hankintapäätöksen muistilista:

- hankintapäätöksestä tai sen liitteestä on käytävä ilmi alla olevat tiedot sekä päätökseen olennaisesti vaikuttaneet seikat
 - voittaneen tarjoajan nimi
 - ehdokkaan tai tarjoajan tai tarjouksen poissulkemisen perusteet
 - keskeiset perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty
 - tiedot vertailuperusteiden soveltamisesta sellaisella tarkkuudella, että tarjoajille käy ilmi oma sijoittuminen suhteessa tarjoajiin
- hankintapäätökseen on liitettävä
 - valitusosoitus eli ohjeet muutoksenhakua varten markkinaoikeudelle
 - oikaisuohje eli ohjeet hankinta-oikaisua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemisestä hankintayksikölle
- päätös perusteluineen, vertailutaulukkoineen ja muutoksenhakuohjeineen on annettava tiedoksi niille, joita asia koskee
- tiedoksianto tehdään ensisijaisesti sähköisesti käyttäen tarjoajan antamaa sähköpostiosoitetta
- tiedoksiantoa koskevaan viestiin on merkittävä tieto viestin lähettämispäivästä

Muutoksenhaku

Tarjoaja voi valittaa hankinnasta markkinaoikeuteen tai tehdä hankinta-oikaisua koskevan vaatimuksen hankintayksikölle. Markkinaoikeuden päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäen, että on saatu muutoksenhakulupa.

Kansallisten hankintojen muutoksenhakua koskevat määräajat:

Aihe	Määräajat
Hankintapäätöksen tiedoksianto-aika	<ul style="list-style-type: none"> päivä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytössä siten, että viestiä voidaan käsitellä. Käytännössä viestin lähetyspäivä, jollei esitetä muut selvitystä jos annetaan tiedoksi postitse, tiedoksianto-aika on 7. päivä päätösasiakirjojen lähettämisestä, jollei näytetä tiedoksiannon tapahtuneen myöhemmin
Hankintaoikaisu-aika	<ul style="list-style-type: none"> 14 päivää päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksisaannista hankintayksikön määräaika itse ottaa asia oikaistavaksi on 90 päivää siitä, kun päätös tai ratkaisu on tehty
Valitusaika, kansallinen suora-hankinta	<ul style="list-style-type: none"> 14 päivää suora-hankintailmoituksen julkaisemisesta jos hankinnasta ei ole julkaistu suora-hankintailmoitusta, valitusaika on 6 kk siitä, kun hankintasopimus on tehty
Valitusaika, puitejärjestelyyn perustuvat kansalliset tavara- tai palveluhankinnat (Ei SOTE- tai muut erityiset palvelut)	<ul style="list-style-type: none"> jos hankinnasta on tehty hankintapäätös, valitusaika on 14 päivä päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksisaannista jos päätös on tehty ja päätös tai valitusosoitus on olennaisesti puutteellinen, valitusaika on 6 kk päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksisaannista jos päätös on tehty, mutta sitä ei ole annettu tiedoksi, valitusaika ei ala lainkaan kulua

Kansallisten hankintojen odotusaikaa koskevat määräajat:

Hankintojen jaottelu	Odotusajat (milloin hankintasopimus aikaisintaan voidaan tehdä)
Kansallinen tavara- tai palveluhankinta	Ei odotusaikaa

Kansallinen suoramarkinta	Odotusaika 14 päivää suoramarkintailmoituksen julkaisemisesta Hilmassa, jos ilmoitus on tehty
Puitejärjestelyyn perustuvat kansalliset hankinnat	Ei odotusaikaa

Kansallisen hankinnan keskeyttäminen

Hankinta voidaan keskeyttää vain todellisesta tai perustellusta syystä. Hankinnan keskeyttämisestä on tehtävä hankintapäätös, johon liitetään muutoksenhakuohjeet. Keskeyttämis päätös on annettava tiedoksi, kuten hankintapäätös.

Keskeytys voidaan tehdä, jos:

- ei ole saatu lainkaan osallistumishakemuksia tai tarjouksia tai mikään tarjouksista ei ole vastannut tarjouspyyntöä
- määrärahat ovat riittämättömät saaduille tarjouksille
- olosuhteet (rahoitustilanne, hankintatarve, muut suunnitelmat) ovat muuttuneet tarjouskilpailun aikana
- on saatu vain yksi tarjous, joten ei ole todellista kilpailutilannetta
- hankinnassa on tehty menettelyvirhe
- ei ole saatu vertailukelpoisia tarjouksia (esim. hankinta-asiakirjojen epäselvyydet)

9 HANKINNAN TILAUS JA SOPIMUS

9.1 PIENHANKINNAN TILAUS JA SOPIMUS

Tilaukseen kirjataan kaikki tilauksen edellyttämät tiedot. Esimerkkejä keskeisistä tilaustiedoista

- hankintayksikön nimi ja yhteystiedot
- tilattavat tuotteet ja/tai palvelut, tuotekoodit ja määrät
- hinta- ja alv-tiedot
- sovittu maksuehto
 - maksuehto pääsääntöisesti 21 – 30 pv netto, alle 14 päivän maksuaikojia ei hyväksytä
- toimitusaika ja toimitusehto
- tiedot sovellettavista ehdoista (JYSE Tavarat 2014, JYSE Palvelut 2014, JIT 2015 yleiset ja soveltuvat erityisehdot, YSE 1998)
- laskutustiedot
 - laskut pyydetään verkkolaskuina
 - jos laskutus kuitenkin tapahtuu paperilaskuilla, kaupungin ja sen liikelaitosten postiosoitteen alkuun on laitettava OVT-tunnus, että laskut ohjautuvat skannauksesta oikeaan yhteisöön.

Lieksan kaupunki

Verkkolaskuosoite OVT-tunnus: 003701693216

Välittäjä: Ropo Capital Oy

Välittäjän tunnus: 003714377140

Paperilaskut:

Lieksan kaupunki

Postiosoite: 003701693216, PL 5454, 70701 Kuopio

Lieksan kuntatekniikkaliikelaitos

Verkkolaskuosoite OVT-tunnus: 00370169321624

Välittäjä: Ropo Capital Oy

Välittäjän tunnus: 003714377140

Paperilaskut:

Lieksan kuntatekniikkaliikelaitos

Postiosoite: 00370169321624, PL 5454, 70701 Kuopio

Lieksan vesihuoltoliikelaitos

Verkkolaskuosoite OVT tunnus: 00370169321625

Välittäjä: Ropo Capital Oy

Välittäjän tunnus: 003714377140

Paperilaskut:

Lieksan vesihuoltoliikelaitos

Postiosoite: 00370169321625, PL 5454, 70701 Kuopio

Pielisen Karjalan tilitoimistoliikelaitos

Verkkolaskuosoite OVT-tunnus: 00370169321622

Välittäjä: Ropo Capital Oy

Välittäjän tunnus: 003714377140

Paperilaskut:

Pielisen Karjalan tilitoimistoliikelaitos

Postiosoite: 00370169321622, PL 5454, 70701 Kuopio

Lieksan Kehitys Oy LieKe

Verkkolaskuosoite OVT-tunnus: 003728569258

Välittäjä: Maventa Oy

Välittäjän tunnus: 003721291126

Paperilaskut:

Lieksan Kehitys Oy LieKe

Postiosoite: Energiatie 2, 81700 Lieksa

Lieksan Kiinteistöt Oy

Nimi: Lieksan Kiinteistöt Oy

Verkkolaskuosoite OVT-tunnus: 003704169129

Välittäjä: Maventa Oy

Välittäjän tunnus: 003721291126

Paperilaskut:

Lieksan Kiinteistöt Oy

Postiosoite: Rantalantie 5, 81720 Lieksa

Pienhankinnoista voidaan myös tehdä sopimus, jos hankinnan arvo on vähäistä suurempi tai hankintaa ei tehdä käyttäen vakiosopimusehtoja, kuten mm. asiantuntija- ja tutkimuspalvelujen hankinta.

Mikäli tilaus tehdään suullisesti tai hankinta suoritetaan maksukortilla tai laskutukseen perustuen, eikä tilausvahvistusta saada, tulee hankinnan yksilöivät tiedot pyytää kirjaamaan laskuun tai maksukuittiin.

9.2 KANSALLISEN HANKINNAN SOPIMUS

Hankintapäätöksen jälkeen hankinnasta laaditaan sopimus kirjallisesti. Sopimus tehdään tarjouspyynnön liitteenä mahdollisesti olleen sopimusluonnoksen tai vakiosopimusehtojen perusteella. Sopimukseen kirjataan kaikki hankinnan edellyttämät tiedot. Jos Pohjois-Karjalan hankintatoimi on toteuttanut kilpailutuksen, se voi tarvittaessa tehdä myös sopimuksen.

- sopimuksen numero
- sopijapuolten nimet, yhteystiedot ja y-tunnukset
- hankinnan kohteen kuvaus ja vaatimukset (hankittavat tuotteet ja/tai palvelut, tuotekoodit ja määrät, tekniset vaatimukset ja palvelukuvaukset)
- osapuolten vastuut ja veloitteet
- hinta- ja alv-tiedot (yksikköhinnat, kokonaishinnat, alennukset, alv-%:t)

- toimitusaika ja -ehto tai sopimuskausi
- sovittu maksuehto
- tiedot sovellettavista ehdoista (JYSE Tavarat 2014, JYSE Palvelut 2014, JIT 2015 yleiset ja soveltuvat erityisehdot, YSE 1998)
- laskutusosoite, katso tiedot kappaleesta 9.1
- palveluhankinnassa laadun seuranta
- seuraamukset toimittajan virheestä ja viivästyksestä
- vahingonkorvaus
- mahdolliset immateriaalioikeudet
- luottamuksellisuus, tietoturva, turvallisuus
- sopimuksen purkaminen, irtisanominen, siirto, muuttaminen, erimielisyyksien ratkaiseminen, sovellettava laki, liitteet jne.
- muut tarvittavat tiedot, kuten JYSE Tavarat tai Tuotteet 2014, JIT 2015 yleiset ehdot ja soveltuvat erityisehdot, YSE 1998

10 HANKINTA-ASIAKIRJAN JULKISUUS

Hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi julkisuuslain mukaisesti hankinnan arvosta riippumatta, esimerkiksi:

ASIAKIRJATYYPPI	JULKISEKSI TULEMISEN AJANKOHTA
Tarjouspyyntö tai hintatiedustelu	Tarjouspyyntö tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu.
Tarjouspyynnön täydennyspyyntö	Tarjouspyynnön täydennyspyyntö tulee julkiseksi kaikille, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty
Hankintapäätös perusteluineen	Hankintapäätös tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu. Asianosaisilla eli mm. tarjouskilpailuun osallistuneilla on oikeus saada tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä liike- ja ammattisalaisuustietoja lukuun ottamatta, kun hankintapäätös on tehty. Kokonaishintaa koskeva tieto on kuitenkin annettava.
Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat	Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat pääsääntöisesti julkisiksi vasta, kun hankintaa koskeva sopimus tai tilaus on tehty lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuuksia koskevia tietoja. Kokonaishintaa koskeva tieto on annettava.
Osallistumishakemukset	Osallistumishakemukset, tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat julkisiksi kaikille, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuustietoja. Kokonaishintaa koskeva tieto on annettava.

11 HANKINTOJEN VALVONTA

Hankintayksikön on valvottava hankintojen toteutumista. Tavara tai palvelu on merkittävä vastaanotetuksi tietojärjestelmään tai vastaavaan dokumenttiin. Hankintayksikön on ilmoitettava (todistettavasti) toimittajalle toimituksessa ja laskutuksessa havaituista puutteista ja virheistä ja valvottava, että puutteet ja virheet korjataan asianmukaisesti. Mikäli Pohjois-Karjalan hankintatoimi on tehnyt hankinnan, osoitetaan reklamoinnit sen kautta.

Hankintayksikön lisäksi valvontaviranomainen eli Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo hankintalain noudattamista ja se voi puuttua ns. laittomiin suoramarkkintoihin kieltämällä niiden täytäntöönpanon, jos sopimusta ei ole tehty.

HANKINTOJEN MUISTILISTA**Hankintoja koskevat periaatteet ja yleiset asiat**

Aloita hankintaprosessi aina tarkistamalla, onko hankintayksiköllä jo olemassa oleva sopimus tulevasta hankinnasta!

Pienhankinnat	Kansalliset hankinnat
<ul style="list-style-type: none">• tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu• avoimuus• suhteellisuus• hyvän hallinnon periaatteet• pienhankinnat ovat pääsääntöisesti hankintalain menettelytapasäännösten ulkopuolella• Huom!<ul style="list-style-type: none">➢ Jos pienhankinnan tarjouskilpailussa on tehty hankintapäätös, on siihen liitettävä oikaisuohje. Pienhankinta päätöksestä voidaan tehdä hankinta-oikaisu tai kunnallinen oikaisuvaatimus.	<ul style="list-style-type: none">• tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu• avoimuus• suhteellisuus• hyvän hallinnon periaatteet• hankintalaki koskee kansallisia hankintoja• valitusoikeus markkinaoikeuteen, KHO:een ja valvontaviranomaisille• hankintayksikön hankinta-oikaisun tekemistä koskeva määräaika on 90 pv oikaisua koskevan päätöksen tekemisestä• hankintamenettelyn tiedonvaihto voidaan tehdä sähköisiä välineitä käyttäen (HankL 62 §)• ehdokkaiden ja tarjoajien soveltuvuusvaatimuksista säädetään HankL 80 – 86 §• tarjouksista on valittava kokonaisuudessaan edullisin (hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras)

Suunnitelmallisuus ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus

- hankinnalle todellinen tarve
- määrärahat varattu
- hankinnat toteutetaan tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina

Hankintojen taloudellisuus ja tehokkuus

- hankintojen keskittäminen, puitejärjestelyt ja ammattimainen hoitaminen – muista Pohjois-Karjalan hankintatoimen hyödyntäminen
- mahdolliset ennakkotiedustelut tuote-, hinta- ja saatavuustiedoista

Hankintojen tarjouskilpailu

Pienhankinnat	Kansalliset hankinnat
<p>Selvitetään tilausta varten tarvittavat tiedot joko</p> <ul style="list-style-type: none"> • pyytämällä tarjouksia muutamilta tarjoajilta • julkaisemalla hankinnasta hankintailmoitus • kilpailuttamalla hankinta Cludia Pienhankinnoissa <p>Valintaperusteeksi voidaan ilmoittaa joko alin hinta tai paras hinta-laatusuhde.</p>	<p>Selvitetään tilausta varten tarvittavat tiedot joko</p> <ul style="list-style-type: none"> • pääsääntönä on, että kansalliset hankinnat kilpailutetaan (poikkeukset Hankintalaki luku 5; kts. Suorahankintaperusteet kohta 5)) • hankintayksikön tulee kuvata hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä hankinnassa käytettävä hankintamenettely • tarjouspyyntö tulee tehdä kirjallisesti ja laatia siten, että saadaan vertailukelpoisia tarjouksia • tarjoajalle voidaan asettaa soveltuvuusvaatimuksia • kokonaistaloudellisuuden peruste (hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras) ja vertailuperusteet on ilmoitettava • hankinnasta on julkaistava kansallinen hankintailmoitus HILMA-ilmoituskanavassa • tarjoukset on pyydettävä määräaikaan mennessä

Suorahankintaperusteet (HankL 40 – 41 §)

Suorahankinnasta voi tehdä vapaaehtoisen suorahankintailmoituksen, jolloin hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta. Jos ilmoitusta ei ole tehty, valitusaika on 6 kk hankintasopimuksen tekemisestä.

Pienhankinnat	Kansalliset hankinnat
	Hankinta voidaan toteuttaa suorahankintana vain, jos hankintaan soveltuu joku

<ul style="list-style-type: none"> • Arvoltaan vähäinen, alle 8.000 euron arvoinen, hankinta voidaan suorittaa yhdeltä toimittajalta ilman kilpailutusta • Suorahankinnasta tehdään viranhaltijapäätös, jos se ylittää 2.000 euroa 	<p>EU-hankintojen suorahankintaperusteista:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tarjouskilpailussa ei sopivia tarjouksia - tekninen, taiteellinen tai yksinoikeudellinen syy - taideteokset ja taiteelliset esitykset - äärimmäinen kiire (hankintayksiköstä riippumaton ulkopuolinen syy, jota ei ole voitu kohtuudella ennakoida) - tutkimusta varten valmistettavat tavarat - perushyödykemarkkinoilla noteeratut tavarat (raaka-ainepörssi, julkiseen noteeraukseen perustuva kauppa- paikka) - hankinnat erityisen edullisin ehdoin (lähinnä konkurssipesän realisointitilanteet) - suunnittelukilpailu (hankintalain mukaan toteutetun suunnittelukilpailun voittajan kanssa voidaan tehdä sopimus suunnittelusta ilman kilpailutusta)
--	---

Tarjousten käsittely

Pienhankinnat	Kansalliset hankinnat
<ul style="list-style-type: none"> • tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu • tarjouspyynnön ehtojen noudattaen • tarjoajia voidaan pyytää toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja <p>Sama mahdollisuus tulee antaa kaikille; kirjallinen dokumentointi lisäpyynnöstä ja jakelusta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • mikäli tarjousaikaa jatketaan, sama jatko aika tiedotetaan yleisesti voimassa olevaksi (tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu) 	<ul style="list-style-type: none"> • tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu • tarjouspyynnön ehtoja noudattaen • tarjoajia voidaan pyytää toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja ja asiakirjoja <p>Sama mahdollisuus tulee antaa kaikille; kirjallinen dokumentointi lisäpyynnöstä ja jakelusta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarjouspyyntöä vastaamattomat tarjoukset on suljettava pois tarjouskilpailusta. • pakollisia ja harkinnanvaraisia pois-sulkemisperusteita voidaan käyttää

	<ul style="list-style-type: none"> tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin käyttäen vain tarjouspyynnössä ilmoitettuja vertailuperusteita
--	--

Hankinnan hyväksyminen, hankintapäätös ja muutoksenhaku

Pienhankinnat	Kansalliset hankinnat
<ul style="list-style-type: none"> hankinnasta päätös, mikäli hankinnan arvo yli 2.000 euroa muutoin hyväksyjä hyväksyy pienhankinnan tekemällä hankinnan maksukortilla tai sähköpostilla. Jos kilpailutetusta pienhankinnasta tehdään hankintapäätös (viranhaltijapäätös), se on aina annettava tiedoksi kaikille tarjouksen jättäneille. Tällöin hankintapäätökseen liitetään oikaisuohje. Hankintaoikaisu voidaan tehdä, vaikka sopimus olisi tehty. 	<ul style="list-style-type: none"> hankinnasta aina kirjallinen päätös hankintavaltuuksien rajoissa hankintapäätös pitää perustella hankintapäätös perusteluineen tiedoksi kaikille tarjoajille hankintapäätökseen liitetään valitusosoitus markkinaoikeuteen ja oikaisuohje hankintaoikaisu voidaan tehdä, vaikka sopimus olisi jo laadittu

Hankinnan tilaus tai hankinnan sopimus

- Pienhankinnan tilaukseen tai sopimukseen ja kansallisen hankinnan sopimukseen kirjataan kaikki hankinnan edellyttämät tiedot
- Tilaukseen tai sopimuksessa kannattaa hyödyntää vakiosopimusehtoja (JYSE Tarvarat tai Palvelut 2014, JIT 2015 yleiset ehdot ja soveltuva erityisehto, YSE 1998)

Hankintojen julkisuus

Tarjouspyyntö ja hankintapäätös tulevat julkisiksi asiakirjan allekirjoittamisen jälkeen. Tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat pääsääntöisesti julkisiksi, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuuksia koskevia tietoja. Kokonaishintaa koskeva tieto on aina annettava.

Hankintojen valvonta

Hankintoja suorittavan on ilmoitettava toimittajalle laskuille vaadittavat tiedot (viitetiedot).

Hankintayksikön on valvottava hankinnan toteutumista, kirjattava tietojärjestelmään tai vastaavaan dokumenttiin tavaran saapuminen ja palvelun valmistuminen. Tavarán ja palvelun toimittajalle on reklamoitava todistettavasti puutteellisuuksista tavarassa, palvelussa tai niihin kohdistuvassa laskutuksessa ja valvottava, että puutteet korjataan asiallisesti.

Kansallisten hankintojen osalta hankintalain noudattamista valvoo Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivalta ei koskea hankintalain ulkopuolella olevia hankintoja (pienhankinnat).